

Expunere de motive

Orice lege are nevoie de un timp să își poată produce efectele. Este necesar ca, la un interval după intrarea în vigoare a unui act normativ, să se facă o analiză a efectelor legii pentru a observa care este impactul asupra societății și a adopta eventuale modificări.

De curând, s-au împlinit 2 ani de la intrarea în vigoare a Legii Anastasia. Legea nr.213/2023 (Legea Anastasia) a salvat și continuă să salveze vieți, conform statisticilor oficiale.

Prin Legea nr. 213 din 7 iulie 2023, art.91 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal a fost completat cu un alineat nou, alin.(3¹) prin care s-a prevăzut că nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 192 alin. (2) și alin. (3) din Codul penal, dacă acestea au fost săvârșite în condițiile art.335 sau 336 din același Cod.

Prin acest act normativ, Parlamentul a urmărit ca instanțele de judecată să nu poată dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în cazul inculpaților condamnați definitiv pentru infracțiunea de ucidere din culpă a uneia sau a mai multor persoane, dacă infracțiunea respectivă a fost săvârșită de persoane care au condus un vehicul fără permis de conducere sau sub influența alcoolului ori a altor substanțe.

Prin introducerea unui alineat nou la art. 91 din Codul penal, legiuitorul a avut în vedere să stabilească un regim ferm de executare a pedepsei cu închisoarea, în cazurile de ucidere din culpă din cauza conducerii unui vehicul fără permis de conducere sau sub influența alcoolului ori a altor substanțe, pornind de la unul dintre obiectivele principale al oricărui Cod penal: apărarea relațiilor sociale referitoare la ocrotirea vieții ființei umane.

Dacă în celelalte cazuri de ucidere din culpă, instanța de judecată pronunță hotărâri de condamnare, dar poate dispune, în funcție de anumite circumstanțe prevăzute expres de Codul penal, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, în cazurile în care uciderea din culpă a unei persoane este urmarea directă și imediată a producerii unui accident rutier comis de o persoană care a condus un vehicul fără a deține în mod valabil un permis de conducere sau care se afla sub influența alcoolului ori a altor substanțe care îi diminuează capacitatea de a conduce orice vehicul nu se mai justifică.

Statisticile oferite de Poliția Română și Parchetul General arată că numărul de accidente de circulație cu victime omenești produse în circumstanțele prevăzute de art.336 și 337 din Codul penal deși au scăzut semnificativ, pericolul social al unor astfel de fapte se menține.

Viața arată, însă, că sunt încă numeroase cazuri în care uciderile din culpă săvârșite ca urmare a unor accidente rutiere comise de persoane fără permis de conducere valabil sau care au consumat anterior alcool ori alte substanțe, fug de la locul accidentului, recurg la tertipuri pentru a șterge urmele accidentelor comise, se sustrag de la prelevarea de probe biologice care le pot dovedi vinovăția.

Aceeași valoare fundamentală este ocrotită de Codul penal și în cazurile în care persoana care a comis un accident de circulație urmat de moartea victimei, s-a sustras de la prelevarea de mostre biologice în vederea stabilirii sau a consumat, anterior accidentului, alcool sau alte substanțe, ori a părăsit locul accidentului sau a modificat sau șters urmele pentru a împiedica autoritățile competente să-i stabilească vinovăția. De aceea, se impune ca legiuitorul să intervină pentru ca să nu mai fie posibilă suspendarea executării pedepselor penale. Gradul ridicat de pericol social pe care îl reprezintă aceste fapte cere o sancționare mai gravă pentru a se realiza, astfel, dezideratul social de a ocroti viața persoanelor nevinovate prin politica penală a statului.

În cadrul evaluării situației privind accidentele rutiere care au avut ca urmare moartea victimei, am constatat că, deși regimul sancționator pentru uciderea din culpă atunci când conducătorul auto se află sub influența băuturilor alcoolice, a substanțelor psihoactive sau nu are permis a fost înăsprit, subzistă situații în care gravitatea faptelor comise nu este reflectată pe deplin în soluțiile judiciare.

În ipoteza în care uciderea din culpă se află în concurs cu infracțiuni precum refuzul sau sustragerea de la prelevarea mostrelor biologice, părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia, instanțele pot aplica suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. Această posibilitate creează o contradicție cu scopul urmărit prin Legea Anastasia – acela de a descuraja conduita iresponsabilă la volan și de a sancționa corespunzător faptele ce pun în pericol grav viața și siguranța rutieră.

Din perspectivă socială și în acord cu nevoia de a proteja valoarea supremă a omului, viața, nesancționarea adecvată prin lege a unor astfel de conduite subminează încrederea cetățenilor în justiție și accentuează sentimentul de nesiguranță pe drumurile noastre. Familiile victimelor consideră adesea că dreptatea nu este pe deplin realizată atunci când autorii unor fapte deosebit de grave beneficiază de clemență penală.

Prezenta inițiativă își propune ca să nu se mai poată dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, în cazul infracțiunilor prevăzute la art.192 alin. (2) și (3), dacă acestea au fost săvârșite în condițiile art.335 și 336 sau în concurs de infracțiuni cu cele prevăzute la art.337 sau 338 alin.(1) sau (2) din Codul penal.

Am avut în vedere și observațiile din punctul de vedere al Guvernului la Legea nr. 213/2023 care clamează coerența legislativă: *"În alte situații, textul propus ar crea o diferență de tratament nejustificată chiar între persoane condamnate pentru un concurs de infracțiuni dintre care una este uciderea din culpă prevăzută de art. 192 alin. (2) C. pen. Astfel, persoana care a săvârșit și infracțiunea prevăzută de art. 335 sau art. 336 C. pen. nu ar putea beneficia de suspendarea sub supraveghere (chiar dacă pedeapsa aplicată concursului ar fi de cel mult 3 ani), în vreme ce (...) uciderea din culpă a avut loc urmare săvârșirii unei fapte contra siguranței pe căile ferate sau urmare părăsirii locului accidentului ar putea beneficia de suspendarea sub supraveghere chiar dacă concursului i s-ar aplica aceeași pedeapsă ca în cazul unei persoane condamnate pentru ucidere din culpă în concurs cu art. 335 și art. 336 C. pen. (3 ani închisoare)."*

Această intervenție legislativă:

- contribuie la uniformizarea practicii judiciare;
- asigură coerența regimului sancționator stabilit prin Legea Anastasia;
- răspunde exigențelor de protejare efectivă a dreptului la viață;
- are un rol preventiv general, descurajând comportamentele de tipul „fuga de la locul accidentului” sau refuzul testării alcoolului ori drogurilor.

Modificarea propusă are ca scop eliminarea acestei incoerențe ori a unor „portite” legislative și întărirea caracterului preventiv și sancționator al legislației penale. Prin eliminarea posibilității de aplicare a suspendării executării pedepsei atunci când uciderea din culpă este săvârșită în concurs cu una dintre infracțiunile de la art. 337 sau 338 din Codul penal: Refuzul sau sustragerea de la prelevarea mostrelor biologice, respectiv Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia, transmitem un mesaj ferm: societatea nu mai tolerează comportamentele de maximă gravitate care încearcă să se sustragă de la răspundere penală.

Părăsirea locului accidentului soldat cu victime umane, fără a întreprinde nimic pentru salvarea lor, plasează fapta la acea graniță juridică dintre ucidere din culpă și omor cu intenție indirectă, pentru care legea nu trebuie să facă posibilă pronunțarea unei sentințe de condamnare cu suspendarea executării pedepsei.

Inițiatori:

senator PSD Robert-Marius CAZANCIUC

TABEL INIȚIATORI

Propunere legislativă pentru modificarea art. 91 alin. (3¹) din Legea nr.286/2009 privind Codul Penal

Nr. Crt.	Nume și prenume	Apartenența politică	Șemnătura
1.	HANIE ZAMFIR	PSD	
2.	HUMELNICU MARIUS	PSD	
3.	PIHA NAXIËA	PSA	
4.	BICA ANDRA	PSA	
5.	PĂDURARU RADU ADRIAN	PSD	
6.	BUZARU DANA CONSTANTINA	PSD	
7.	GRADU CĂTĂLIN	PSD	
8.	RUJAN ION CRISTINEL	PSD	
9.	PRESURĂ ALEXANDRA	PSA	
10.	Mălăiescu Luca	PSA	
11.	FLOREAN ION	PSD	
12.	Măgălieanu Lucian	PSD	
13.	MOȘTEȘOR ION	PSA	
14.	NICULA MIRCEA CRISTIAN	PSD	
15.	MAȘILU LIVIU	PSA	
16.	FEDEROVICI MOLINA-ELENA	PSD	
17.	VLĂDĂN DORIN	PSD	
18.	DOBARIU EUGEN	PSD	
19.	STROO FELIX	PSD	
20.	...	PSD	
21.	CARA IONEL	PSA	
22.	Orban Cosmin	PSD	
23.	Durca Florin	PSD	
24.	STREINU-CEREC ADRIAN	PSA	

25.	FENECIU CĂTĂN-SĂNIEZ	PNL	
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			
37.			
38.			
39.			
40.			
41.			
42.			
43.			
44.			
45.			
46.			
47.			
48.			
49.			
50.			
51.			
52.			
53.			